

ХАБАРОВА Т.В.

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри державно-правових дисциплін,

E-mail: t.khabarova27@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8830-4508>

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

м. Харків, 61022, Майдан Свободи, 4

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПІВ НАЛЕЖНОГО ВРЯДУВАННЯ В ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ЯК ОСНОВА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

АНОТАЦІЯ. Вступ. Корупція – складне соціально-правове явище, що чинить руйнівний вплив на суспільні відносини, перешкоджає зміцненню довіри до влади з боку громадян, роз'єднує суспільство та ускладнює реалізацію прав, свобод та законних інтересів.

Короткий зміст основних результатів дослідження. У статті корупцію розглянуто як одну з ключових проблем в державі, що має деструктивний вплив на ефективність діяльності органів публічної влади та забезпечення прав і свобод людини. Проаналізовано наукові підходи щодо розуміння концепції належного врядування, а також розкрито її зміст як системи стандартів, спрямованих на забезпечення підзвітності, прозорості, ефективності та доброчесності в діяльності публічної адміністрації. Відзначено про наявність тісного взаємозв'язку між належним врядуванням та запобіганням корупції, що проявляється у здатності відповідних принципів мінімізувати корупційні ризики. Окрему увагу приділено характеристиці принципів належного врядування, які мають безпосередній вплив на зниження рівня корупції, серед них, принцип верховенства права, прозорості та відкритості, підзвітності, участі громадськості, ефективності та доброчесності. Визначено, що їх реалізація сприяє формуванню реальної спроможності органів публічної влади до відповідальної та орієнтованої на потреби суспільства діяльності.

Висновки. Зроблено висновок про важливість реалізації принципів належного врядування в діяльності органів публічної влади як дієвого інструменту запобігання корупції та забезпечення сталого розвитку держави.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: антикорупційна політика, ефективність публічного управління, добре врядування, принципи запобігання корупції, сталий розвиток держави.

Як цитувати: Хабарова Т.В. Реалізація принципів належного врядування в діяльності органів публічної влади як основа запобігання корупції. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія «Право». 2026. Вип. 41. С. 261-269. <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2026-41-23>

In cites: T.V. Khabarova (2026) Implementation of the principles of good governance in the activities of public authorities as a foundation for corruption prevention. *The Journal of V.N. Karazin Kharkiv National University, Series "Law"*, (41), P. 261-269. <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2026-41-23> (in Ukrainian)

Постановка проблеми. Сьогодні функціонування органів публічної влади в Україні супроводжується низкою викликів, ключовими з яких є інституційна недосконалість, ресурсні обмеження, політична нестабільність та необхідність пристосування до зовнішніх умов. Одним із ключових викликів також слід назвати недостатню ефективність механізмів запобігання корупції, що знижує ефективність публічного адміністрування та гальмує реалізацію реформ в державі.

У зв'язку з цим, важливого значення набуває впровадження принципів належного врядування (good governance) як комплексного підходу до організації діяльності органів публічної влади. Адже принципи прозорості, підзвітності, верховенства права, участі громадськості та ефективності управлінських рішень це не лише стандарти демократичного врядування, це дієві інструменти зниження рівня кору-

пції. Проте, звичайно, йдеться не лише про декларування принципів належного врядування, але й про важливість їх реального впровадження в управлінську практику органів публічної влади.

Стан наукового дослідження. Питання належного врядування та його антикорупційного потенціалу є предметом активного наукового дослідження. Окремі аспекти принципів «good governance» знайшли відображення у наукових працях учених-адміністративістів і фахівців у галузі публічного адміністрування та антикорупційної політики. Значна увага приділяється питанням запобігання корупції в системі органів публічної влади, удосконаленню адміністративно-правових механізмів запобігання корупції, а також імплементації європейських стандартів належного врядування..

Разом з тим, переважна більшість дослідників належне врядування розглядають як управлінську концепцію не акцентуючи, при цьому, увагу на принципах належного врядування, як на інструментах запобігання корупції.

Тому, попри наявність значної кількості наукових напрацювань, недостатньо дослідженим виглядає питання принципів належного врядування саме як інструменту запобігання корупції в діяльності органів публічної влади, що свідчить про доцільність подальших наукових пошуків у цій сфері.

Метою дослідження є комплексний аналіз принципів належного врядування як інструменту запобігання корупції в діяльності органів публічної влади, а також з'ясування їх значення у зниженні рівня корупції.

Основні результати дослідження. Через інституційну неефективність корупція набуває системного характеру, вона виникає там, де відсутні механізми контролю, належний рівень прозорості та підзвітності.

Корупція виступає ознакою системних руйнівних управлінських процесів, що свідчить про недосконалість процедур прийняття рішень, відсутність доброчесності, недостатній рівень забезпечення громадського контролю за діяльністю органів публічної влади тощо.

Водночас корупцію доречно розглядати як явище, що здійснює глобальний вплив на всі сфери суспільного життя шляхом підриву засад верховенства права та демократичного розвитку, створення нерівних умов доступу до публічних благ та витіснення правових механізмів позаправовими практиками. З цього слідує, що попри прийняття більш прогресивного антикорупційного законодавства, запровадження нових заходів запобігання корупції, залучення широкого кола суб'єктів реалізації антикорупційної політики, результативність обраних державою заходів залишається низькою [27, с. 15].

В цьому зв'язку недостатня ефективність антикорупційної політики зумовлює потребу пошуку супутніх превентивних інструментів, здатних впливати на зниження рівня корупції в державі, зокрема, мінімізувати корупційні ризики на рівні організації та функціонування влади. У даному контексті, на нашу думку, особливого значення набуває концепція належного врядування, яка інтегрує систему основних принципів, таких як верховенство права, відкритість, прозорість, підзвітність, ефективність, участь громадськості та має на меті забезпечення належного функціонування органів публічної влади. Саме реалізація цих принци-

пів створює середовище, в якому усуваються можливості для корупційних зловживань, що дозволяє розглядати належне врядування як фундаментальну основу запобігання корупції в діяльності органів публічної влади.

Розглядаючи концепцію «good governance», доцільно відзначити, що сьогодні принцип належного врядування отримав суттєву доктринальну оцінку в адміністративному праві, але вона не є повністю уніфікованою або завершеною. В науковій літературі та практиці запропоновані різні підходи щодо визначення сутності категорії «належне врядування».

Так, А. Пухтецька відзначає, що належне врядування має кілька проявів, перший, – як інституційне середовище, в якому здійснюється взаємодія громадян між собою, а також з органами публічної влади і їхніми представниками; другий, – як ефективне, прозоре та підзвітне управління публічними справами, що передбачає активну участь громадянського суспільства у формуванні та реалізації стратегій економічного, соціального та культурного розвитку [22, с. 37].

На думку В. Зеленка та Н. Зеленко, належне врядування варто розглядати як специфічну форму організації діяльності органів публічної влади, за якої відбувається активна взаємодія держаних органів й органів місцевого самоврядування з громадянським суспільством, людиною, підприємцями за допомогою інформаційно-комунікативних технологій [12, с. 22].

В. Коваленко відзначає, що на філософсько-ціннісному рівні належне врядування – це концепція, яка має за мету пошук єдності у різних підходах до ціннісних засад публічного управління, спрямованих на «належне» врегулювання суспільних відносин, з урахуванням потреб суспільства та ефективного використання ресурсів задля постійного й осядаючого розвитку [14, с. 301]. На думку науковця, основою концепції належного врядування є саме співробітництво (партнерство) як принципово нова форма взаємодії держави та суспільства [14, с. 301].

О. Бедний зауважує, що належне врядування охоплює широку сферу діяльності органів публічної влади, починаючи від прогнозування та ухвалення управлінських рішень, що ґрунтуються на основі інтересів суспільства, до їх реалізації із використанням необхідних інформаційних, матеріальних, людських та інших ресурсів. На думку науковця, врядування може вважатися належним, коли забезпечує передумови сталого розвитку, який передбачає

задоволення потреби нинішнього покоління без шкоди для можливостей майбутніх поколінь. До основних принципів належного врядування автор відносить: участь в ухваленні рішень, відкритість та прозорість, ефективність, компетентність та спроможність, доброчесність та етичну поведінку, належне фінансове управління, інноваційність та готовність до змін, довгострокову орієнтованість, повагу до прав людини й культурної різноманітності та забезпечення соціальної згуртованості. Науковець також звертає увагу на те, що втілення принципів належного врядування спрямоване на забезпечення формування в суспільстві поваги до прав людини за рахунок функціонування прозорості, компетентної та відповідальної публічної адміністрації як необхідного елементу системи публічної влади [4, с. 134].

Досліджуючи розуміння належного врядування в сучасних умовах О. Ткаля звертає увагу на те, що концепція «належного врядування» походить від ключових для західної правової доктрини понять демократії та верховенства права. Вчена зазначає, що концепція «належного врядування» сприяла формуванню системи цінностей, політик та інституцій, за рахунок яких провадиться ефективно управління суспільством через взаємодію держави, громадянського суспільства та бізнесу [26, с. 126].

С. Зливко та В. Коваленко звертають увагу на те, що юрисдикційний зміст концепції належного врядування полягає в тому, що «good governance» не обмежується лише методологічним і світоглядним підходами, але й підкріплюється інструментарієм вимірювання та оцінювання. Це дозволяє суб'єктам адміністративних правовідносин звертатися до неї у випадку порушення засад належного врядування, тоді як уповноважені державні органи можуть застосовувати її окремі елементи для захисту прав особи [13, с. 40]. Також зауважується, що в цілому належна адміністрація є ознакою якості публічного адміністрування – діяльності органів публічної влади та інших суб'єктів, які виконують надані або делеговані адміністративні функції та направлені на забезпечення публічного інтересу, інтересів приватних осіб [23, с. 180].

Також відзначимо, що у документах Ради Європи та Європейського Союзу досліджувану концепцію тлумачать, щонайменше, у двох аспектах, – як право особи вимагати належного врядування від органів публічної влади та їхніх посадових осіб і, – як обов'язок органів публічної влади діяти відповідно до принципів, що становлять зміст належного

врядування [34, с. 142]. Сформовані на цьому рівні позиції щодо розуміння принципу належного врядування свідчать про те, що принцип належного врядування поряд із верховенством права може розглядатися як мегапринцип, адже він об'єднує комплекс засад і принципів регулювання владно-управлінських відносин [20, с. 84].

У Білій книзі Європейської Комісії з європейського врядування (2001 р.) поняття governance визначається як спосіб здійснення влади та управління через принципи якісного врядування, зокрема, йдеться про те, що врядування (governance) – це правила, процеси й поведінка, які визначають спосіб реалізації владних повноважень на європейському рівні, в тому числі, щодо підзвітності, відкритості, участі, ефективності й узгодженості [13, с. 39].

ООН же називає врядування «належним», у випадку, коли в державі функціонують демократичні інститути та процедури, існує підзвітність та забезпечуються верховенство права, прозорість та відповідальність [20, с. 84].

Тож, узагальнюючи наведені підходи та погляди, можемо відзначити, що концепція «належного врядування» сформувалася як комплексна практична модель організації діяльності органів публічної влади, що побудована на цінностях демократії, верховенства права та пріоритету прав людини. Вона виходить за межі виключно управлінської або адміністративної категорії, набуваючи характеру системи взаємодії держави, громадянського суспільства та приватного сектору, спрямованої на формування ефективного, прозорого та підзвітного управління суспільними справами. Спільним же для розглянутих підходів щодо визначення сутності належного врядування є те, що воно розглядається як система принципів та стандартів, які з однієї сторони, визначають вимоги до діяльності органів публічної влади, а з іншої – виступають практичним механізмом оцінювання якості управління та захисту прав та свобод людини.

З огляду на сутність концепції належного врядування та, зокрема його принципи, можемо відзначити, що принципи належного врядування є концептуальним відображенням засад, які мають бути покладені в основу антикорупційної політики та відповідають меті її реалізації, адже корупція переважно є результатом браку саме тих принципів, які становлять основу good governance. Корупційні ризики виникають там, де відсутні належні механізми контролю, підзвітність, відкритість та прозорість. З цього слідує, що реалізація принци-

пів належного врядування фактично впливає на посилення антикорупційної стійкості органів публічної влади, а «запобігання корупції», що поєднує діяльність з попередження, виявлення, припинення корупційних діянь та притягнення до відповідальності за їх вчинення [17, с. 81], є органічною складовою реалізації концепції належного врядування.

Кожен із згаданих вище принципів належного врядування має безпосередній вплив на рівень корупційних ризиків у діяльності органів публічної влади, зокрема, належна організаційна культура та етичні стандарти знижують рівень толерантності до неправомірної поведінки; підзвітність та прозорість унеможливають «таємну» діяльність та ухвалення рішень; ефективні механізми планування та контролю обмежують дискреційні можливості посадових осіб; належне управління ризиками знижує імовірність зловживань на етапі реалізації владних повноважень; а відкритість до громадськості та взаємодія із стейкхолдерами посилюють зовнішній контроль та сприяють виявленню потенційних корупційних практик. З цього слідує, що впровадження принципу належного врядування є надважливим у щоденній правозастовчій практиці органів публічної влади в межах виконання ними функцій публічної адміністрації [30]. Таким чином, принципи належного врядування виконують не лише функцію підвищення ефективності публічного управління, але й виступають інструментом зниження рівня корупції в державі. Їх впровадження у практичну діяльність органів публічної влади сприяє формуванню середовища, в якому корупція ускладнюється на рівні її виникнення, що в підсумку впливає на загальний рівень корупційних проявів.

Слід також підкреслити, що в контексті вивчення проблеми запобігання корупції важливого значення набуває систематизація принципів з урахуванням саме антикорупційного спрямування, адже різні підходи в науковій літературі пропонують різний перелік принципів належного врядування та неоднаковий ступінь їх деталізації. Тут зауважимо, що в зарубіжних джерелах переважно визначаються дванадцять основних принципів належного врядування, в національних же дослідженнях відсутнє єдине бачення щодо кількості таких принципів. Тому, одні дослідники виокремлюють дев'ять принципів належного урядування (серед них, принципи верховенства права, участі, відповідальності, прозорості, орієнтації на консенсус, ефективності, справедливості та результативності, підзвітності й страте-

гічного бачення). Інші – вісім (зокрема, принцип забезпечення участі громадян в ухваленні рішень та належного реагування; принцип доброчесності й етичної поведінки; принцип інноваційності та відкритості до змін; принцип відкритості та прозорості; принцип ефективності, компетентності та спроможності; принцип поваги до прав людини та культурної різноманітності; принцип сталості та довгострокової орієнтованості; принцип забезпечення соціальної згуртованості та підзвітності) [1, с. 39]. У зв'язку з цим, доречною є позиція, що в цілому варто виходити з фундаментальних основ сутності належного врядування, не відкидаючи при цьому будь-які принципи, а досліджувати їх у всій сукупності та взаємозалежності, оскільки тільки за такої умови можна вести мову про дійсно ефективне управління, його якість та результат [8, с. 116].

Виходячи з наведеного, вважаємо доцільним використання узагальненої моделі, яка охоплює наступні принципи, зокрема верховенство права, прозорість та відкритість, підзвітність, участь громадськості, ефективність та доброчесність, як фундаментальні засади організації публічної влади, а також як такі, що є антикорупційно орієнтованими та конкретизують механізми практичного запобігання корупції. Зупинимось на їх змісті.

Верховенство права. Верховенство права – це фундаментальний принцип правової держави. Зміст принципу верховенства права, як правило, розкривається через гарантування пріоритету права громадян та забезпечення їх реалізації, а також унеможливлення свавілля органів публічної влади [32]. Принцип верховенства права вимагає від держави діяти справедливо та однаково щодо кожного, особливо в питанні реалізації прав людини [31, с. 141]. Принцип верховенства права стабілізує діяльність держави та її органів [15, с. 14] і всі рішення, прийняті органами публічної влади мають відповідати встановленим нормам чинного законодавства [8, с. 117]. Ціннісний аспект дії верховенства права проявляється в тому, що його зміст виходить за межі нормативних приписів, зокрема, виражаючись у правозастосуванні та будучи основою правової системи для забезпечення рівності, розумності, справедливості, пропорційності та правової визначеності; а також будучи своєрідним «продовженням» нормативного змісту фундаментальних прав та свобод, що закріплені в нормах конституцій [33, с. 56].

Прозорість та відкритість. Прозорість слід тлумачити як властивість бути зрозумілим та легким для сприйняття [3, с. 8]. Відтак

принцип прозорості проявляється у зрозумілості, переконливості дій органів публічної влади та достатній обізнаності громадян з приводу підстав та змісту їх діяльності [25, с. 128-129]. Крім того, принцип прозорості також розглядається як умова забезпечення залучення громадськості до прийняття управлінських рішень, яка досягається за рахунок інформування населення про діяльність органів публічної влади [10, с. 22]. Тож, в цілому зміст принципу прозорості передбачає, що всі інститути держави мають функціонувати відкрито. Такий стан діяльності органів публічної влади досягається за рахунок забезпечення свободи інформації, її повноти та доступності, а також активного обміну інформацією між органами публічної влади [26, с. 125]. Що стосується принципу відкритості, - він розглядається безпосередньо як умова забезпечення доступу до інформації про діяльність органів публічної влади, процедур прийняття та реалізації ними управлінських рішень, а також як реальна можливість впливати на ефективність діяльності влади [6]. Крім того, принцип відкритості органів публічної влади розглядається як обов'язок суб'єктів владних повноважень забезпечити можливість вільного доступу громадян до здійснення управління державними справами [10, с. 22]. З цього слідує, що застосування принципів відкритості та прозорості можуть сприяти налагодженню партнерства між владою та громадянами, що є важливою умовою якісного функціонування держави, зокрема, й ефективної реалізації антикорупційної політики [29, с. 309].

Підзвітність. Підзвітність передбачає можливість перевірки діяльності всіх без виключення органів публічної влади з метою захисту публічних інтересів. Підзвітність допомагає забезпечити умови для результативної діяльності органів публічної влади, де посадові особи несуть відповідальність за свою діяльність перед суспільством. Підзвітність здатна впливати на зниження ризиків зловживання владними повноваженнями, оскільки передбачає надання постійної оцінки правомірності діяльності органів публічної влади [24, с. 104]. Також зауважимо, що в сучасному дискурсі публічного управління підзвітність все частіше тлумачиться не лише як обов'язок органів публічної влади звітувати щодо результатів своєї діяльності, але й як комплексна інституційна гарантія відкритості та відповідальності, що формується в межах політико-правової парадигми сталого розвитку [24, с. 104-105].

Участь громадськості. Під участю громадськості розуміють співпрацю громадян з

органами публічної влади з метою вироблення управлінських рішень відповідно до меж компетенції цих органів, що в свою чергу, впливає на підвищення рівня поінформованості суспільства щодо власних прав та свобод, актуальних питань соціально-політичного розвитку, а також в цілому сприяння реалізації механізмів громадської участі [9, с. 613]. Тож принцип участі громадськості передбачає забезпечення права громадян впливати на процес ухвалення рішень з питань, що стосуються їх прав, свобод та законних інтересів, та в цілому орієнтований на підвищення легітимності управлінських рішень та недопущення зловживання органами публічної влади наданими їм повноваженнями [18, с. 214].

Ефективність. Ефективність означає отримання максимально можливого корисного результату від запланованих управлінських цілей з метою забезпечення потреб суспільства. При цьому, досягнуті результати обов'язково повинні узгоджуватися з попередньо поставленими цілями. Ефективність також пов'язують з раціональним використанням природних, часових, бюджетних, кадрових, інформаційних та інших ресурсів, що призводить до підвищення результативності діяльності органів публічної влади [26, с. 128]. Цінність принципу ефективності полягає в тому, що він виступає саме критерієм якості публічного управління, орієнтуючи діяльність органів публічної влади на досягнення конкретних управлінських цілей при оптимальному використанні ресурсів.

Доброчесність. Доброчесність – суспільний ідеал, за рахунок якого формується відповідний рівень правової культури та правової свідомості [4, с. 217]. Принцип доброчесності пов'язують з внутрішнім переконанням посадової особи діяти правомірно та реалізувати повноваження відповідно до норм чинного законодавства, усвідомлюючи важливість, мету та цінність служби [28, с. 34]. Фактично це внутрішнє переконання особи здійснювати певний вид діяльності чесно, без зловживань [19, с. 237]. Також відзначається, що принцип доброчесності відіграє ключове значення як етичний та правовий орієнтир діяльності органів публічної влади, що забезпечує належний рівень публічного управління та мінімізацію корупційних проявів.

З урахуванням зазначеного, можемо стверджувати, що реалізація принципів належного врядування: знижує рівень корупційних проявів, забезпечує прозорість та відкритість у діяльності органів публічної влади; запобігає конфлікту інтересів; забезпечує участь гро-

мадськості у прийнятті рішень; оптимізує збалансованість у владних структурах; сприяє розвитку та стабільності публічної сфери, зміцненню довіри громадян до влади та підвищенню рівня якості життя населення [7, с. 41]. І в цілому доречно зазначити, що принципи належного врядування слід визнати певними орієнтирами, які спрямовують діяльність посадових осіб на забезпечення прав, свобод та законних інтересів приватних осіб та забезпечення публічного інтересу. Як відзначається в науковій літературі, принципи належного врядування – це не просто основоположні ідеї, засновані на добрій волі, – це ціннісні орієнтири, стандарти, які мають реально виконуватися на всіх рівнях публічного управління, захищатися від порушень незалежними органами громадського та публічного контролю, системою адміністративної юстиції, а також парламентським контролем [2, с. 66]. Тобто принципи належного врядування висувають певні вимоги до існування в державі демократичного публічного управління з урахуванням сутності верховенства права та людиноцентричної спрямованості діяльності органів публічної влади [20, с. 84] та водночас формують засадничі орієнтири для розроблення та реалізації антикорупційної політики.

На останок відзначимо, що концепція належного врядування передбачає, серед іншого, безпосередньо формування в державі дієвих механізмів запобігання корупції. Концепції корупції та належного врядування перебувають у взаємному причинно-наслідковому зв'язку, здійснюючи взаємозумовлене коло впливу, тобто недостатній рівень реалізації принципів та структур належного врядування створює сприятливі умови для росту корупції, водночас корупція заважає усталенню та реалізації принципів та структур належного врядування. Як результат – подолання взаємного

негативного впливу корупції та належного врядування можливе лише шляхом системного впровадження принципів належного врядування в діяльність органів публічної влади та посилення інституційних механізмів запобігання корупції.

Висновки. Проведений аналіз дає підстави для висновку, що дія принципів належного врядування в діяльності органів публічної влади та процес запобігання корупції, в його загальному розумінні, перебувають у нерозривному зв'язку. Констатуємо важливість і реалізації принципів належного врядування, і здійснення антикорупційної політики із досягненням визначених щодо цих процесів цілей.

З дослідження слідує, що реалізація принципів належного врядування здатна впливати на зниження рівня корупції, зокрема, через прозорість дій органів публічної влади, що дає можливість здійснювати постійний контроль за правомірністю їх поведінки, через принципи доброчесності та етичності, що зумовлюють внутрішнє переконання особи діяти відповідно до норм чинного законодавства та через інші принципи належного врядування, які чинять позитивний вплив на правомірну поведінку посадових осіб органів публічної влади.

З іншої сторони, високий рівень корупції обмежує можливість повноцінної реалізації управлінської діяльності органами публічної влади або навіть зумовлює їх неспроможність забезпечити її належний рівень, що в цілому унеможливорює оцінку її як якісної та ефективної. Відтак, дотримання принципів належного врядування є необхідною умовою як для здійснення ефективного управління в державі, так і для зниження рівня корупції, адже вони визначають межі правомірної поведінки та виконують функцію орієнтирів у запобіганні корупційним діям.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. 3-тє вид. Київ : Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.
2. Адміністративне право та адміністративний процес. Повний курс : підручник / В. Галуцько, П. Діхтєвський, А. Берлач та ін. ; за заг. ред. В. Галуцька, В. Феліка. Вид. 5-тє. Одеса: Видавництво «Юридика», 2025. 700 с.
3. Андрійчук Т. Принцип прозорості комунікації органів державної влади з населенням: понятійно-концептуальне бачення. Вісник Книжкової палати. 2009. № 4. С. 48-51.
4. Бедний О.І. Зміст та значення принципів належного врядування в адміністративному праві України. Нове українське право. 2021. Вип. 3. С. 134-139. DOI <https://doi.org/10.51989/NUL.2021.3.19>
5. Белов Д.М., Белова М.В. Доброчесність в органах державної влади як елемент правової ідеології сучасного суспільства. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. 2024. Вип. 85 (5). С. 213-217.
6. Буханевич А. І. Забезпечення принципів відкритості та прозорості при налагодженні діалогу між владою та громадянськістю. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2010. № 3. URL : <http://www.dy.nayka.com.ua/?operation=1&iid=133> (дата звернення: 12.02.2026).
7. Бойко І., Соловійова О. Впровадження принципів належного адміністрування в національне законодавство як посилення інституційної стійкості державної та муніципальної влади. Права людини в Україні: минуле, сьогодення, майбутнє: тези доп. учасників III Всеукр. наук.-практ. конф. (Харків, 9 груд. 2022 р.). Харків : НДІ ППЧН, 2022. С. 38-41. URL: https://library.pp-ss.pro/index.php/ndippsn_20221209/ (дата звернення: 12.02.2026).

8. Дніпров О. Принципи належного урядування в сучасній системі адміністративного права України. Підприємство, господарство і право. 2021. №1. С.114-118.
9. Домбровський О.І., Багір'янц Д.П. Участь громадськості у здійсненні публічного адміністрування на місцевому рівні: поняття та механізми забезпечення. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 2. С. 610-613. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-2/145>
10. Гудима Н.В. Принципи відкритості і прозорості в діяльності органів державного управління України (організаційно-правові засади) : монографія. Черкаси : Вид-во Чабаненко Ю., 2007. 200 с.
11. Європейська комісія. Загальні принципи права ЄС. Офіційний сайт Європейської Комісії. URL: https://commission.europa.eu/index_en (дата звернення: 12.02.2026).
12. Зеленко В., Зеленко Н. Про особливості концепції «good governance» та її застосування для розвитку моделі публічного управління в Україні в умовах євроінтеграції та глобалізації. Вісник Львівського університету. Серія економічна. 2023. Випуск 64. С. 20-30.
13. Зливко С. В., Коваленко В. В. Аналіз становлення терміна «добре врядування» (good governance) та визначення його змісту. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2021. № 54 том 1. С. 38-42. DOI <https://doi.org/10.32841/2307-1745.2021.54.1.9>.
14. Коваленко В. В. Міжнародний досвід впровадження концепції доброго врядування «good governance». Юридичний науковий електронний журнал. 2022. № 9. с. 301-304. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-9/72>
15. Ковальський В. С., Козінцев І. П. Правотворчість : теоретичні та логічні засади. Київ : Юрінком Інтер, 2005. 192с.
16. Корупція і належне урядування. Модуль 2. Навчальні інструменти для викладачів і фахівців : серія модулів УНЗ ООН з протидії корупції. URL: http://kb.nuos.edu.ua/repository/data/documents/UA_Anti-Corruption_Module_2_Corruption_and_Good_Governance.pdf (дата звернення: 10.02.2026).
17. Маслова Я.І. Механізм запобігання корупції: поняття та структура. Правова позиція. 2022. № 1. С. 81-85. DOI <https://doi.org/10.32836/2521-6473.2022-1.14>
18. Марчук В.В. Принципи належного врядування при здійсненні публічного адміністрування боротьби з організованою злочинністю в Україні. Право та державне управління. 2023. № 1. С. 211-216. DOI <https://doi.org/10.32840/pdu.2023.1.30>
19. Москаль Д.Д. Забезпечення права на належне врядування через систему підвищення кваліфікації державних службовців. Актуальні проблеми держави і права. 2025. № 107. с. 237-247 DOI <https://doi.org/10.32782/apdp.v107.2025.28>
20. Муза О. В. Особливості реалізації принципу належного урядування у публічному адмініструванні. Юридичний вісник. 2020. № 6. С. 83-89.
21. Погребняк С. Концепції good governance та good administration (міжнародний, європейський та національний досвід). Філософія права і загальна теорія права. 2012. № 1. С. 177-190.
22. Пухтецька А.А. Запровадження принципів та стандартів належного урядування у діяльності публічної адміністрації. Наукові записки. 2010.Т. 103. С. 36-40.
23. Radyszewska O. Концепція доброї (належної) адміністрації – від soft law Ради Європи до адміністративного права України. Studia Prawnoustrojowe. 2020. № 48. С.180-194. DOI: 10.31648/sp.5528
24. Скорик Ю.С. Принцип належного врядування на шляху наближення України до стандартів ЄС. Науковий вісник публічного та приватного права. 2025. Вип. 4. С. 100-107. DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2025.4.17>
25. Тимошенко Н. Співвідношення принципів відкритості та прозорості в діяльності органів місцевого самоврядування: «сіамські близнюки» чи узгоджена пара? Ефективність державного управління: зб. наук. праць. 2015. Вип. 44. С. 125-131.
26. Ткаля О.В. Розуміння належного врядування за сучасних умов. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки. 2020. Т. 31 (70). Ч. 2. № 2. С. 125-130 DOI <https://doi.org/10.32838/2707-0581/2020.2-2/24>
27. Хабарова Т. В. Адміністративно-процесуальні засади запобігання корупції в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2017. 216 с.
28. Хабарова Т. В. Щодо визначення змісту доброчесності як принципу державної служби. Проблеми правової системи України : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. (Черкаси, 15-16 трав. 2025 р.). Черкаси : ЧДТУ, 2025. С. 33-34.
29. Хабарова Т. В. Принципи реалізації державної антикорупційної політики України. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія «Право». 2025. Вип. 39. С. 303-309. DOI: https://doi.org/10.26565/2075_1834-2025-39-33
30. Ходацький С. Ю. Важливість принципу належного урядування у правозастосівчій практиці органів державної влади. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування. № 10. 2023 с. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2023-10-01-14>
31. Шаульська Г.М. Принципи «належного врядування»: перспективи впровадження в Україні. Держава та регіони. Серія: Право. 2019. № 2 (66). С. 140-143.
32. Шевчук С. Судова правотворчість: світовий досвід і перспективи в Україні : монографія. Київ : Реферат, 2007. 640 с.
33. Шевчук С. Доктрина верховенства права та конституціоналізму: історична генеза співвідношення. Право України. 2016. № 3. С. 45-61.
34. Школик А. Концепція доброго адміністрування та її вплив на адміністративно-процедурне законодавство. Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2018. Випуск 66. С. 138-146.

Стаття надійшла до редакції 05.03.2026
Стаття рекомендована до друку 20.05.2026

Переглянуто 09.04.2026
Опубліковано 30.05.2026

T.V. KHABAROVA,

PhD (Law), associate professor,

Associate Professor of the Department of State and Legal Disciplines

E-mail: t.khabarova27@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8830-4508>

V.N. Karazin Kharkov National University

Kharkiv, 61022, Svobody square, 4

IMPLEMENTATION OF THE PRINCIPLES OF GOOD GOVERNANCE IN THE ACTIVITIES OF PUBLIC AUTHORITIES AS A FOUNDATION FOR CORRUPTION PREVENTION

ANNOTATION. *Introduction.* Corruption is a complex socio-legal phenomenon that has a destructive impact on social relations, hinders the building of public trust in the government, divides society, and impedes the exercise of rights, freedoms, and legitimate interests.

Summary of the main results of the study. This article examines corruption as one of the key problems facing the state, which has a destructive impact on the effectiveness of public authorities and the protection of human rights and freedoms. It analyzes scholarly approaches to understanding the concept of good governance and explores its essence as a system of principles aimed at ensuring accountability, transparency, efficiency, and integrity in public administration. The close interconnection between good governance and corruption prevention is noted, manifested in the ability of relevant principles to minimize corruption risks. Special attention is given to the characteristics of good governance principles that have a direct impact on reducing corruption levels, including the principles of the rule of law, transparency and openness, accountability, public participation, efficiency, and integrity. It is determined that their implementation contributes to the development of public authorities' actual capacity for responsible and society-oriented activities.

Conclusion. It was concluded that the implementation of good governance principles in the activities of public authorities is essential as an effective tool for preventing corruption and ensuring the sustainable development of the state.

KEY WORDS: *anti-corruption policy, public administration efficiency, good governance, principles of corruption prevention, sustainable development of the state.*

REFERENCES

1. Administrative Law of Ukraine (2020). A Comprehensive Course: Textbook / Edited by V. Halunko, O. Pravotorova. 3rd ed. Kyiv: Academy of Administrative and Legal Sciences, 466 pp. (in Ukrainian).
2. Administrative Law and Administrative Procedure (2025). A Comprehensive Course: Textbook / by V. Halunko, P. Dikhtievsky, A. Berlach, et al.; edited by V. Halunko, V. Felik. 5th ed. Odessa: Yurydika Publishing House, 700 pp. (in Ukrainian).
3. Andriychuk, T. (2009). The Principle of Transparency in Communication Between Government Authorities and the Public: A Conceptual Approach. Bulletin of the Book Chamber. No. 4. pp. 48-51. (in Ukrainian).
4. Bednyi, O.I. (2021). The Content and Significance of the Principles of Good Governance in Ukrainian Administrative Law. New Ukrainian Law. Issue 3. Pp. 134-139. DOI <https://doi.org/10.51989/NUL.2021.3.19> (in Ukrainian).
5. Belov, D.M., & Belova, M.V. (2024). Integrity in government bodies as an element of the legal ideology of modern society. Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. No. 85 (5). pp. 213-217. (in Ukrainian).
6. Bukhanevych, A. I. (2010). Ensuring the Principles of Openness and Transparency in Establishing Dialogue Between the Government and the Public. Public Administration: Improvement and Development. No. 3. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?operation=1&iid=133> (accessed: 12.02.2026). (in Ukrainian).
7. Boiko I., Solovyova O. (2022). Incorporating the principles of good governance into national legislation to strengthen the institutional resilience of state and municipal authorities. Human Rights in Ukraine: Past, Present, Future: Abstracts of Participants in the III All-Ukrainian Scientific and Practical Conference (Kharkiv, Dec. 9, 2022). Kharkiv: NDI PPSN, 2022. Pp. 38-41. URL: https://library.pp-ss.pro/index.php/ndippsn_20221209/ (accessed: 12.02. 2026). (in Ukrainian).
8. Dniprov, O. (2021). Principles of Good Governance in the Modern System of Administrative Law of Ukraine. Entrepreneurship, Economy, and Law. No. 1. Pp. 114-118. (in Ukrainian).
9. Dombrovskiy, O. I., Bagiryanets, D. P. (2023). Public participation in public administration at the local level: concepts and mechanisms for ensuring it. Legal Scientific Electronic Journal. No. 2. Pp. 610-613. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-2/145> (in Ukrainian).
10. Gudyma N.V. (2007). Principles of Openness and Transparency in the Activities of Ukrainian Government Bodies (Organizational and Legal Foundations): Monograph. Cherkasy: Chabanenko Y. Publishing House, 200 pp. (in Ukrainian).
11. European Commission. General Principles of EU Law. Official website of the European Commission. URL: https://commission.europa.eu/index_en (accessed 12.02.2026). (in English).
12. Zelenko V., Zelenko N. (2023). On the Features of the Concept of "Good Governance" and Its Application for the Development of a Public Administration Model in Ukraine in the Context of European Integration and Globalization. Bulletin of Lviv University. Economic Series. Issue 64. Pp. 20-30. (in Ukrainian).
13. Zlivko S. V., Kovalenko V. V. (2021). Analysis of the emergence of the term "good governance" and definition of its meaning. Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Jurisprudence. No. 54, Vol. 1. Pp. 38-42. DOI <https://doi.org/10.32841/2307-1745.2021.54.1.9>. (in Ukrainian).
14. Kovalenko V. V. (2022). International experience in implementing the concept of "good governance." Legal Scientific Electronic Journal. No. 9. pp. 301-304. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-9/72> (in Ukrainian).
15. Kovalskyi V. S., Kozintsev I. P. (2005). Lawmaking: Theoretical and Logical Foundations. Kyiv: Yurinkom Inter, 192 pp. (in Ukrainian).

16. Corruption and Good Governance. Module 2. Training Tools for Educators and Professionals: UNU Anti-Corruption Module Series. URL: http://kb.nuos.edu.ua/repository/data/documents/UA_Anti-Corruption_Module_2_Corruption_and_Good_Governance.pdf (accessed: 10.02.2026). (in Ukrainian).
17. Maslova, Y.I. (2022). Mechanism for Preventing Corruption: Concept and Structure. Legal Position. No. 1. Pp. 81-85. DOI <https://doi.org/10.32836/2521-6473.2022-1.14> (in Ukrainian).
18. Marchuk V.V. (2023). Principles of Good Governance in the Public Administration of the Fight Against Organized Crime in Ukraine. Law and Public Administration. No. 1. Pp. 211-216. DOI <https://doi.org/10.32840/pdu.2023.1.30> (in Ukrainian).
19. Moskal D.D. (2025). Ensuring the Right to Good Governance Through a System of Professional Development for Civil Servants. Current Issues of State and Law. No. 107. pp. 237-247 DOI <https://doi.org/10.32782/apdp.v107.2025.28> (in Ukrainian).
20. Muza O.V. (2020). Features of the Implementation of the Principle of Good Governance in Public Administration. Legal Bulletin. No. 6. pp. 83-89. (in Ukrainian).
21. Pogrebnyak, S. (2012). The Concepts of Good Governance and Good Administration (International, European, and National Experience). Philosophy of Law and General Theory of Law. No. 1. Pp. 177-190. (in Ukrainian).
22. Pukhtetska, A.A. (2010). The Implementation of Principles and Standards of Good Governance in Public Administration. Scientific Notes. Vol. 103. Pp. 36-40. (in Ukrainian).
23. Radyszewska, O. (2020). The Concept of Good (Proper) Administration—From the Council of Europe's Soft Law to Ukrainian Administrative Law. Studia Prawnoustrojowe. No. 48. Pp. 180-194. DOI: 10.31648/sp.5528 (in Ukrainian).
24. Skoryk, Yu. S. (2025). The Principle of Good Governance on Ukraine's Path Toward EU Standards. Scientific Bulletin of Public and Private Law. Issue 4. Pp. 100-107. DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2025.4.17> (in Ukrainian).
25. Tymoshenko N. (2015). The Relationship Between the Principles of Openness and Transparency in the Activities of Local Self-Government Bodies: "Siamese Twins" or a Harmonious Pair? Effectiveness of Public Administration: Collection of Scientific Papers. Issue 44. pp. 125-131. (in Ukrainian).
26. Tkalia, O.V. (2020). Understanding Good Governance in the Modern Context. Scientific Notes of V.I. Vernadsky Ternopil National University. Series: Legal Sciences. Vol. 31 (70). Part 2. No. 2. pp. 125-130 DOI <https://doi.org/10.32838/2707-0581/2020.2-2/24> (in Ukrainian).
27. Khabarova T. V. (2017). Administrative and Procedural Foundations of Corruption Prevention in Ukraine: Ph.D. Thesis in Law: 12.00.07. Kharkiv, 216 pp. (in Ukrainian).
28. Khabarova, T. V. (2025). On Defining the Concept of Integrity as a Principle of Public Service. Problems of the Legal System of Ukraine: Proceedings of the IV All-Ukrainian Scientific and Practical Conference (Cherkasy, May 15-16, 2025). Cherkasy: Cherkasy State Technological University, 2025. pp. 33-34. (in Ukrainian).
29. Khabarova, T. V. (2025). Principles of Implementing Ukraine's State Anti-Corruption Policy. Bulletin of V. N. Karazin Kharkiv National University, "Law" Series. No. 39. pp. 303-309. DOI: https://doi.org/10.26565/2075_1834-2025-39-33 (in Ukrainian).
30. Khodatsky, S. Yu. (2023). The importance of the principle of good governance in the law enforcement practice of state authorities. Problems of Modern Transformations. Series: Law, Public Management, and Administration. No. 10. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2023-10-01-14> (in Ukrainian).
31. Shaulska, G. M. (2019). Principles of "Good Governance": Prospects for Implementation in Ukraine. State and Regions. Series: Law. No. 2 (66). Pp. 140-143. (in Ukrainian).
32. Shevchuk, S. (2007). Judicial Lawmaking: Global Experience and Prospects in Ukraine: Monograph. Kyiv: Referat, 640 p. (in Ukrainian).
33. Shevchuk, S. (2016). The Doctrine of the Rule of Law and Constitutionalism: The Historical Genesis of Their Relationship. Law of Ukraine. No. 3. Pp. 45-61. (in Ukrainian).
34. Shkolyk, A. (2018). The Concept of Good Administration and Its Impact on Administrative and Procedural Legislation. Bulletin of Lviv University. Law Series. Issue 66. Pp. 138-146. (in Ukrainian)

The article was received by the editors 05.03.2026
The article is recommended for printing 20.05.2026

The article was revised 09.04.2026
This article published 30.05.2026